

Autors: Maruta Veļičko

Metodiskais palīgmateriāls

DZIESMAS MĀCĪŠANAS METODIKA KORA, VOKĀLĀ ANSAMBLĀ UN SOLO STUNDĀS

Darba autori: Jolanta Boreiko

Maruta Veļičko

Šis metodiskais materiāls ir pedagoģiskās prakses darba ietvaros izstrādāts palīgmateriāls, kas paredzēts mūzikas skolu pedagogiem un studentiem, kuri apgūst un īsteno pedagoģisko praksi.

Materiāla mērķis:

Sniegt strukturētu metodisko atbalstu dziesmas mācīšanai kora, vokālā ansambļa un solo stundās 8.g.-12.g. vecumposmā, veicinot studentu pedagoģisko kompetenču attīstību, īpaši darbā ar dziesmas apguvi pēc notīm un pēc dzirdes. Materiāls izmantojams gan pedagoģiskās prakses laikā, gan kā metodisks atbalsts patstāvīgam darbam pedagoga vadībā.

Uzdevumi:

- attīstīt audzēkņu prasmi strukturēti mācīt dziesmu kora, vokālā ansambļa un solo stundās;
- pilnveidot ritma, metra un tempa stabilitāti;
- nostiprināt solfedžēšanas iemaņas;
- veicināt apzinātu darbu ar dziesmas tekstu un saturu;
- attīstīt pedagoģisko domāšanu.

I. DZIESMAS MĀCĪŠANA PĒC NOTĪM.

(rekomendācija – vienkāršas tautasdziesmas)

1. Neliela dziesmas satura atklāšme

Pedagogs īsi iepazīstina audzēkni ar dziesmas tematiku, noskaņu, iespējamo izcelsmi un raksturu, rosinot interesi un emocionālu ievirzi turpmākajam darbam.

2. Dziesmas solfedžēšana

2.1. Taktsmēra un metra noteikšana

- audzēknis nosaka taktsmēru;
- pedagogs nostiprina stabilu metra izjūtu, dodot metru priekšā.

2.2. Dziesmas formas analīze

- formas struktūras noteikšana;
- frāžu ritmiskā zīmējuma atkārtojumu identificēšana;
- simetrisku un atšķirīgu posmu salīdzināšana.

2.3. Sarežģītāko ritma grupu analīze un izpildījums

- problemātisko ritmisko zīmējumu izolēta izpilde;
- vairākkārtēja atkārtošana līdz precizitātei.

2.4. Dziesmas ritma ritmizēšana dažādos veidos

1. klauvēt vai taktēt metru, izrunājot ritma zilbes;
2. plaukšķināt vai klauvēt ritmu, izrunājot ritma zilbju nosaukumus;
3. plaukšķināt vai klauvēt ritmu bez ritma zilbju izrunas;
4. ar vienu roku klauvēt metru, ar otru – ritmu (roku koordinācijas attīstīšanai).

Svarīgi:

Pedagogam stingri jādod priekšā metrs un temps, pie kura jāpieturas ritmizējot visu dziesmu. Ritma posmus, kas audzēknim nesanāk, jāizpilda vairākkārtīgi atsevišķi.

2.5. Ritmiska dziesmas 1. panta teksta izrunāšana

1. plaukšķinot vai klauvējot līdz ritmu;
2. plaukšķinot vai klauvējot līdz metru.

Svarīgi:

Pedagogam jākontrolē stabils metrs un temps, jāseko skaidrai, drošai dikcijai. Ritmisku kļūdu gadījumā jāatgriežas pie konkrētā ritmiskā zīmējuma un tas jānostiprina.

2.6. Dziesmas tonalitātes un skaņkārtas noteikšana

- tonalitātes nosaukšana;
- skaņkārtas apzināšana;
- balsta skaņu nozīmes izpratne.

2.7. Dziesmas formas analīzes aktualizācija

- frāžu nošu zīmējuma atkārtojumu noteikšana;
- melodisko motīvu salīdzināšana.

2.8. Dziesmas solfedžēšana dažādos veidos

1. lēnā tempā, dodot metru priekšā, ritmiski izrunāt nošu nosaukumus, klauvējot vai plaukšķinot ritmu;
2. lēnā tempā, ritmiski izrunāt nošu nosaukumus, klauvējot vai taktējot metru;
3. sarežģītāko nošu lēcienu un intervālu analīze un izpildījums;
4. lēnā tempā dziedāt ar nošu nosaukumiem, klauvējot vai taktējot metru.

Svarīgi:

Pedagogam jāseko intonācijas precizitātei. Ja audzēknis nespēj nointonēt lēcienus, pedagogs

palīdz ar savu balsi (iedzied priekšā). Tikai pēc precīzas lēcienu izpildes iespējams solfedžēt dziesmu pilnībā.

3. Dziesmas melodijas izpildīšana ar 1. panta tekstu

Dziedāt ar tekstu, audzēknis klauvē vai taktē līdz metru.

4. Ritmiska pārējo pantu teksta izrunāšana

Darbs ar visiem pantiem, saglabājot stabilu metru un tempu.

5. Dziesmas teksta satura izpratne

Audzēknis patstāvīgi iedziļinās dziesmas galvenās domas un emocionālā vēstījuma atklāsmē.

Svarīgi:

Pedagogs seko ritma, melodijas un teksta precizitātei. Sarežģītie motīvi un frāzes tiek nostiprināti atsevišķi.

Atkarībā no dziesmas sarežģītības, audzēkņa sagatavotības un vecumposma, pedagogs var izvēlēties izlaist vai saīsināt atsevišķus posmus.

II. DZIESMAS MĀCĪŠANA PĒC DZIRDES

(rekomendācija – sarežģītākas oriģināldziesmas)

1. Neliela dziesmas satura atklāsmē

Pedagogs iepazīstina ar dziesmas noskaņu, tēmu un raksturu.

2. Ritmiska dziesmas teksta izrunāšana

Pedagogs runā tekstu pa frāzēm, audzēknis atkārto pēc principa **balss – atbalss**.

3. Dziesmas mācīšana ar tekstu

Pedagogs dzied pa frāzēm, audzēknis atkārto (balss – atbalss).

Svarīgi:

Metram un tempam jābūt nemainīgam visa apguves procesa laikā. Sarežģītās vietas tiek nostiprinātas atsevišķi. Ja teksts ir sarežģīts, melodiju var mācīt uz patskaņa vai zilbes.

4. Patstāvīga dziesmas izpildīšana

Audzēknis dzied dziesmu patstāvīgi ar tekstu.

5. Pārējo pantu teksta ritmiska izrunāšana

Ja dziesmai ir kupletu forma, tiek izrunāti visi panti.

6. Dziesmas izpildījums no sākuma līdz beigām

Audzēknis dzied visu dziesmu. Ja ir pavadījums, pedagogs vai koncertmeistars to piespēlē.

7. Dziesmas teksta galvenās domas izpratne

Audzēknis patstāvīgi analizē un formulē dziesmas saturisko vēstījumu.

Svarīgi:

Pedagogs seko ritma, melodijas un teksta precizitātei. Sarežģītās vietas nostiprina pēc principa **balss – atbalss**.

Izstrādātais materiāls ir lietderīgs kā pedagoģiskās prakses atbalsta līdzeklis 4. kursa studentiem, veicinot pedagoģisko kompetenču attīstību un profesionālās darbības kvalitāti.